

Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
Παράρτημα Δυτικής Μακεδονίας

ΑΠΟΨΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

ΚΟΖΑΝΗ
ΙΟΥΛΙΟΣ 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγική τοποθέτηση	3
I. Η έννοια της βιοποικιλότητας	4
II. Η αξία της βιοποικιλότητας.....	6
III. Οι επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα από την υλοποίηση του Π.Α.Α. 2014-2020..	7
IV. Μέτρα του Π.Α.Α. 2014-2020 στήριξης της βιοποικιλότητας.....	9
V. Ε.Π. Αλιείας και Θάλασσας 2014-2020 και βιοποικιλότητα	11
VI. Σύνοψη	13
VII. Προτεινόμενες δράσεις.....	14

Εισαγωγική τοποθέτηση

Η κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας για τη βιοποικιλότητα αποτελεί μία εξαιρετικά σημαντική εργασία καθώς:

- αφορά ένα θέμα με μεγάλο κοινωνικό – οικονομικό αλλά και πολιτιστικό αντίκτυπο,
- σύνθετα θέματα για τη βιοποικιλότητα χρήζουν περαιτέρω αποκωδικοποίησης, ώστε να καταστούν άμεσα, σαφή και χειροπιαστά όσον αφορά τις προκλήσεις, τις απειλές και τις ευκαιρίες που πρέπει να αντιμετωπιστούν θέτοντας παράλληλα τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν.

Θεωρούμε ότι το αποτέλεσμα της εργασίας της Ομάδας Μελέτης για τη σύνταξη και κατάρτιση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης για τη Βιοποικιλότητα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, ανταποκρίνεται στις προσδοκίες που δημιουργούνται για την πλήρη και σε βάθος αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων που γεννά η διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Ταυτόχρονα φέρνει άπαντες, αρμόδιους και μη, προ των ευθυνών τους προκειμένου να αξιοποιηθεί η υφιστάμενη γνώση, να εξαλειφθούν οι απειλές και να κεφαλαιοποιηθούν όλες οι αναδυόμενες ευκαιρίες για τη Δυτική Μακεδονία, ιδιαίτερα σ' αυτή τη δύσκολη συγκυρία, τόσο της μεγάλης κοινωνικό – οικονομικής κρίσης που βιώνει η χώρα συνολικά, αλλά και των αναμενόμενων πιέσεων από την ταχέως επερχόμενη "μεταλιγνιτική περίοδο".

Από την πλευρά μας θα συμφωνήσουμε απόλυτα με τα περιγραφόμενα ως προς το Όραμα και τη Στρατηγική της Περιφέρειας καθώς και με τους Γενικούς και Ειδικούς Στόχους του Σχεδίου Δράσης, κρίνουμε όμως σκόπιμο να αναφερθούμε παρακάτω και να σταχυολογήσουμε μερικά σημαντικά ζητήματα για το θέμα της βιοποικιλότητας και τη σημασία της για την Περιφέρεια μας.

I. Η έννοια της βιοποικιλότητας

Μπορούν να διακριθούν πέντε διαφορετικά επίπεδα βιοποικιλότητας, το καθένα από τα οποία έχει διαφορετική σημασία αλλά στην πράξη, αποτελεί κομμάτι αναπόσπαστο ενός ενιαίου συνόλου.

Το πρώτο επίπεδο είναι εκείνο της "γενετικής βιοποικιλότητας". Η γενετική βιοποικιλότητα εκφράζει το εύρος των κληρονομικών καταβολών ενός συγκεκριμένου είδους. Όσο μεγαλύτερο είναι το εύρος αυτό, τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητα επιβίωσης του είδους απέναντι σε εξωτερικές πιέσεις όπως επιδημίες, κλιματικές αντιξοότητες κ.λπ.

Το δεύτερο επίπεδο βιοποικιλότητας είναι αυτό της βιοποικιλότητας των ειδών φυτών και ζώων. Η βιοποικιλότητα αυτή εκφράζεται συνήθως με το πλήθος των ειδών φυτών και ζώων που απαντούν σε μια συγκεκριμένη περιοχή.

Το τρίτο επίπεδο βιοποικιλότητας, γνωστό ως βιοποικιλότητα οικοσυστημάτων ή φυτοκοινωνιών (habitats), εκφράζεται με το πλήθος των συνδυασμών ειδών φυτών και ζώων (οικοσυστημάτων) που συναντώνται σε μια συγκεκριμένη περιοχή.

Το τέταρτο επίπεδο βιοποικιλότητας είναι εκείνο της βιοποικιλότητας των τοπίων, το οποίο εκφράζεται με τον αριθμό ή το πλήθος των τύπων τοπίων που εμφανίζονται σε μια περιοχή ή σε μια χώρα. Στη σύνθεση ενός τοπίου δε μετέχουν μόνο φυσικά οικοσυστήματα αλλά και τεχνητά, όπως οι διάφορες γεωργικές καλλιέργειες αλλά και τύποι οικισμών.

Επιπλέον υπάρχει και ένα πέμπτο επίπεδο, το οποίο εκφράζει την πολιτισμική βιοποικιλότητα. Οι διαφορετικές παραγωγικές πρακτικές, διατροφικές συνήθειες, κατευθύνσεις καλλιτεχνικής έκφρασης, συνιστούν μερικές μόνο όψεις της πολιτισμικής ποικιλίας των ανθρώπινων πληθυσμών.

Η σχέση ανάμεσα στην πολιτισμική έκφραση των ανθρώπινων κοινωνιών και στη βιοποικιλότητα είναι προφανής. Στο πέρασμα του χρόνου άνθρωποι πολιτισμοί αναπτύχθηκαν και προσαρμόστηκαν σε διαφορετικά περιβάλλοντα, ανακαλύπτοντας, αξιοποιώντας και τροποποιώντας ετερογενείς βιολογικούς πόρους. Αντίστοιχα πολλές περιοχές που σήμερα φαίνονται «φυσικές», και κατ' επέκταση η βιοποικιλότητα που τις χαρακτηρίζει, έχουν διαμορφωθεί υπό την επίδραση μακροχρόνιων ανθρωπογενών επεμβάσεων.

Η βιοποικιλότητα συνιστά τον απαραίτητο πόρο όχι μόνο για την επιβίωση του ανθρώπου αλλά και για την πνευματική του εξέλιξη και την πολιτισμική ανάπτυξη των κοινωνιών του.

Η Δυτική Μακεδονία διαθέτει πράγματι μεγάλη βιοποικιλότητα σε όλα τα επίπεδά της (γενετική βιοποικιλότητα, βιοποικιλότητα ειδών, βιοποικιλότητα φυτοκοινωνιών-οικοσυστημάτων, βιοποικιλότητα τοπίων και πολιτισμική βιοποικιλότητα).

Κατευθυντήρια αρχή:

Παρά τη διάκριση της βιοποικιλότητας σε διάφορα επίπεδα, η προστασία της πρέπει να αντιμετωπίζεται ολιστικά.

Η προστασία κάθε επιπέδου εξαρτάται από την προστασία του προηγούμενου ή επόμενου επιπέδου, ενώ η διατήρηση της βιοποικιλότητας εξασφαλίζει την ανάπτυξη βιώσιμων οικοσυστημάτων και πληθυσμών.

II. Η αξία της βιοποικιλότητας

Άμεσα οφέλη που προκύπτουν από την ανθρωποκεντρική προσέγγιση της διατήρησης της βιοποικιλότητας (δηλαδή την εκμετάλλευση της βιοποικιλότητας):

- η μεγάλη ποικιλία γονιδίων, ειδών και οικοσυστημάτων μας εξασφαλίζει τροφή, ενέργεια, φάρμακα, ξυλεία, ίνες και άλλες πρώτες ύλες, λειτουργικές πρακτικές, εμπειρία και γνώση αποδίδοντας αξιόλογα κεφάλαια στην παγκόσμια οικονομία,
- επιπλέον, η τεράστια αυτή «αποθήκη» μορφών ζωής και οικοσυστημάτων γενικότερα, παρέχει δωρεάν υπηρεσίες ανακύκλωσης στοιχείων, εξυγίανσης του περιβάλλοντος και ανθεκτικότητας στις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή.

Κλασικό παράδειγμα δυσμενών επιπτώσεων από την απώλεια της βιοποικιλότητας, αποτελεί η Γενετική Διάβρωση του αγροτικού περιβάλλοντος που έφερε η τεχνολογική και οικονομική επανάσταση στον αγροτικό χώρο, που σε συνδυασμό με την εμπορευματοποίηση και την εντατικοποίηση της γεωργίας, συνετέλεσαν στην εξαφάνιση ντόπιων ποικιλιών φυτών και στην αντικατάστασή τους από υβρίδια, Γενετικά Τροποποιημένους Οργανισμούς (Γ.Τ.Ο.) και ποικιλίες υψηλών αποδόσεων.

Έρευνες έδειξαν ότι μόνο το 1% των ντόπιων ποικιλιών σιταριού και το 2-3% των ποικιλιών λαχανικών που υπήρχαν πριν 50 χρόνια στην Ελλάδα έχουν διασωθεί υπό καλλιέργεια μέχρι τις μέρες μας.

Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι η δραματική μείωση της βιοποικιλότητας σε περισσότερα του ενός επίπεδα, η ύπαρξη γενετικής ομοιομορφίας λόγω (μόνο)-καλλιέργειας, η οποία οδήγησε σταδιακά στην αύξηση της «γενετικής ευπάθειας» των καλλιεργειών στα εξελισσόμενα παθογόνα που γίνεται τόσο μεγαλύτερη όσο μειώνεται η γενετική ποικιλότητα.

Η τεράστια έλλειψη διαφορετικών γονιδιακών συνόλων στην συνέχεια καθορίζει την ικανότητα ενός ατόμου ή την ικανότητα ενός πληθυσμού να αντέξουν τις πιέσεις από οποιονδήποτε δεδομένο περιβαλλοντικό παράγοντα, όπως είναι ένα αυξημένο φορτίο ρυπαντών στο περιβάλλον τους, ή ακόμη και η ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή.

III. Οι επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα από την υλοποίηση του Π.Α.Α. 2014-2020

Η ποικιλία του αβιοτικού περιβάλλοντος της Ελλάδας, σε συνδυασμό με την άσκηση παραδοσιακών μεθόδων γεωργίας κατά το παρελθόν, συντέλεσε σε μια υψηλή ποικιλότητα αγροτικών οικοσυστημάτων. Ωστόσο, η επέκταση της εντατικής γεωργίας στις πεδινές και σε ορισμένες ημιορεινές – ορεινές περιοχές, η εγκατάλειψη της παραδοσιακής, εκτατικής ορεινής γεωργίας, όπως και η αντικατάσταση των παραδοσιακών καλλιεργειών από μονοκαλλιέργειες, επέφεραν αλλοιώσεις των παραδοσιακών αγροτικών τοπίων, υποβάθμιση των αγροτικών αλλά και των γειτονικών οικοσυστημάτων, εξαφάνιση ποικιλιών καλλιεργούμενων φυτών προσαρμοσμένων στις τοπικές συνθήκες και, εν κατακλείδι, μείωση της βιοποικιλότητας.

Εξαιρέση στην αγροτική δραστηριότητα αποτελούν οι εκτατικές μορφές κτηνοτροφίας που εξακολουθούν να ασκούνται σε ορισμένες ημιορεινές - ορεινές περιοχές, γεγονός που συμβάλει στην εκεί διατήρηση της βιοποικιλότητας και αποτρέπει την εγκατάλειψη οριακών εκτάσεων και κατ' επέκταση την ερημοποίηση.

Έτσι σύμφωνα με τη Στρατηγική Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΕΠΕ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 τα κύρια περιβαλλοντικά ζητήματα στο αγροτικό τομέα ως αποτέλεσμα της άσκησης εντατικής μορφής γεωργικής δραστηριότητας, μεταξύ των άλλων αφορούν:

- την προστασία των οικοσυστημάτων, την διαχείριση προστατευόμενων περιοχών, προστασίας της βιοποικιλότητας και διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας στις περιοχές με φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα.
- την ολοκληρωμένη διαχείριση των γεωργικών και δασικών φυσικών πόρων, με έμφαση στο νερό και το έδαφος

Η εκτίμηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης κατά την περίοδο 2014 - 2020, σύμφωνα με την Στρατηγική Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΕΠΕ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020 οδήγησε στο συμπέρασμα ότι αναμένονται κυρίως θετικές επιδράσεις, στη βιοποικιλότητα και στο τοπίο.

Ωστόσο συγκρινόμενες με τις ανάγκες ανάσχεσης της απώλειας της βιοποικιλότητας και την αποκατάσταση των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων και αύξησης των εκτάσεων γης σε περιοχές Υψηλής Φυσικής Αξίας, συνηγορούν προς την κατεύθυνση ανάληψης πρόσθετων μέτρων, διότι επηρεάζουν μια πολύτιμη περιβαλλοντική συνιστώσα, παρά τη μέση ένταση της επιρροής αυτής.

Πρέπει ακόμη να σημειωθεί ότι οι στόχοι διατήρησης της βιοποικιλότητας δεν επιτυγχάνονται μόνον προστατεύοντας συγκεκριμένους οικοτόπους ή είδη, ή σχεδιάζοντας ορισμένες περιοχές για εφαρμογή ειδικής διαχείρισης, όπως π.χ. τις περιοχές NATURA 2000. Όπως αναφέρεται στα σχετικά κείμενα της ΕΕ, χρειάζεται να διατηρηθούν επίσης οι χρήσεις γης χαμηλής εντατικότητας που ευνοούν τις δυναμικές των φυσικών διεργασιών και δημιουργούν ευκαιρίες για την αύξηση της βιοποικιλότητας σε μεγάλες και συνεχείς εκτάσεις γης.

Τα αγροτικά συστήματα χαμηλής εντατικότητας ονομάστηκαν υψηλής φυσικής αξίας (ΥΦΑ), είναι λιγότερο οικονομικά βιώσιμα από τα δεσπόζοντα εντατικά, και βρίσκονται κυρίως (αλλά όχι αποκλειστικά) σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές (ΟΜΠ). Οι ΥΦΑ αγροτικές περιοχές αντιμετωπίζουν ορατές απειλές, όπως η εγκατάλειψη και η εντατικοποίηση.

Ενδεικτικά προληπτικά μέτρα:

- *Η ένταξη όσο το δυνατόν περισσότερων εκτάσεων σε μέτρα με περιβαλλοντικό αντίκτυπο, ιδίως για την υποστήριξη της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την επέκταση των περιοχών υψηλής φυσικής αξίας όπως είναι η ομάδα των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων του Π.Α.Α. 2014-2020.*
- *Η υιοθέτηση ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης ζωικού και φυτικού κεφαλαίου.*
- *Η ισχυροποίηση των μηχανισμών πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών.*
  - *Για παράδειγμα οι δασικές πυρκαγιές έχουν καταστροφικές παράλληλες συνέπειες στο περιβάλλον προκαλώντας την έντονη διάβρωση και την υποβάθμιση του εδάφους, την απερίημωση και την υποβάθμιση της ποιότητας του νερού καθώς και την απώλεια της βιοποικιλότητας και των ενδιαιτημάτων.*
  - *Επίσης, σημαντικές εκτάσεις δασών έχουν υποστεί ζημιές λόγω ασθενειών (π.χ. έλκος καστανιάς) και της κλιματικής αλλαγής και είναι απαραίτητη η αναδάσωσή τους και η σωστή διαχείριση.*

IV. Μέτρα του Π.Α.Α. 2014-2020 στήριξης της βιοποικιλότητας

Μερικά μέτρα και δράσεις του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 που συνεισφέρουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας η αξιοποίηση των οποίων αποτελεί προτεραιότητα για την επιτυχία του Σχεδίου Δράσης είναι τα παρακάτω:

→ Υπομέτρο 2.1 - Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών στο γεωργικό τομέα.

Συμβουλές που παρέχονται για τις καταστατικές απαιτήσεις διαχείρισης ή/και πρότυπα για ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες καθώς και γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, καθώς και την διατήρηση της βιοποικιλότητας.

→ Υπομέτρο 4.2 - Στήριξη για επενδύσεις στην μεταποίηση/ εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων

Με το παρόν μέτρο επιδιώκεται μεταξύ των άλλων η ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών αλλά και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον, που περιορίζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής, και αναδεικνύουν τη βιοποικιλότητα.

→ Υπομέτρο 4.4 - Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις που συνδέονται με την επίτευξη γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών στόχων - Αγορά και εγκατάσταση ηλεκτροφόρου περιφραξής.

○ *Δράση 4.4.1 - Προστασία των γεωργοκτηνοτροφικής δραστηριότητας από την Αρκούδα.*

→ M.07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπτυξη χωριών σε αγροτικές περιοχές

○ *Υπομέτρο 7.1 - Εκπόνηση θεματικών σχεδίων διαχείρισης για τον τομέα της γεωργίας σε προστατευόμενες περιοχές.*

○ *Υπομέτρο 7.6 - Δράσεις για την ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς των αγροτικών περιοχών.*

→ M.08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών

○ *Υπομέτρο 8.1 - Στήριξη για δάσωση/ δημιουργία δασικών εκτάσεων*

○ *Υπομέτρο 8.2 - Ενίσχυση για γεωργοδασοκομικά συστήματα*

○ *Υπομέτρο 8.3 - Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων.*

- Υπομέτρο - 8.6 Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών.
  - M.10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα.
  - M.11 - Βιολογικές καλλιέργειες.
  - M.12 - Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000 και της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα.
  - M.13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα.
  - Υπομέτρο 16.5 - Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για κλιματική αλλαγή.

V. Ε.Π. Αλιείας & Θάλασσας 2014-2020 και βιοποικιλότητα

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η διατήρηση και προστασία της υδρόβιας βιοποικιλότητας των υδάτινων οικοσυστημάτων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, δεδομένου ότι η αξιοποίηση του πλούσιου υδάτινου δυναμικού με παράλληλη την πολύπλευρη τουριστική αξιοποίηση του, αποτελεί προτεραιότητα και ουσιώδες στοιχείο για την κοινωνικο – οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας.

Επομένως είναι αδήριτη ανάγκη η αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων χρηματοδότησης από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας 2014-2020 για την επίτευξη του παραπάνω στόχου.

Στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων του Ε.Π.Α.Λ.Θ. 2014 – 2020 μπορούν να ενισχυθούν οι παρακάτω ενδεικτικοί τύποι παρεμβάσεων:

I. **Προτεινόμενες δράσεις στο πλαίσιο της Π1:** Προώθηση της περιβαλλοντικά βιώσιμης, αποδοτικής ως προς τους πόρους, καινοτόμου, ανταγωνιστικής και βασιζόμενης στη γνώση αλιείας:

- *Επενδύσεις σε εξοπλισμό επί του σκάφους που στοχεύουν στη μείωση της εκπομπής ρύπων ή αερίων του θερμοκηπίου και στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των αλιευτικών σκαφών*
- *Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και συμπράξεων μεταξύ επιστημόνων και αλιέων.*
- *Προστασία της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας εσωτερικών υδάτων.*
- *Επενδύσεις επί του σκάφους για την ανάπτυξη συμπληρωματικών δραστηριοτήτων εκτός της αλιείας, όπως περιβαλλοντικές υπηρεσίες, εκπαιδευτικές δραστηριότητες ή τουρισμός.*

II. **Προτεινόμενες δράσεις στο πλαίσιο της Π2:** Προώθηση της περιβαλλοντικά βιώσιμης, αποδοτικής ως προς τους πόρους, καινοτόμου, ανταγωνιστικής και βασιζόμενης στη γνώση υδατοκαλλιέργειας

- *Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών τεχνικού, επιστημονικού, νομικού ή οικονομικού χαρακτήρα σε εκμεταλλεύσεις υδατοκαλλιέργειας.*
- *Υδατοκαλλιέργεια που παρέχει περιβαλλοντικές υπηρεσίες όπως μεθόδους συμβατές με συγκεκριμένες περιβαλλοντικές ανάγκες υποκείμενες σε ειδικές απαιτήσεις διαχείρισης, μορφές εκτατικής υδατοκαλλιέργειας κλπ.*

III. **Προτεινόμενες δράσεις στο πλαίσιο της Π3:** Ενίσχυση της εφαρμογής της ΚΑΛΠ

- Κατάρτιση και ανταλλαγή, και ανάμεσα στα κράτη μέλη, προσωπικού επιφορτισμένου με την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την επιτήρηση αλιευτικών δραστηριοτήτων

IV. Προτεινόμενες δράσεις στο πλαίσιο της Π4: Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής

- Ενέργειες διάδοσης βέλτιστων πρακτικών μέσω της διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας.
- Ενέργειες για την οργάνωση και αποτελεσματική λειτουργία των Ομάδων Τοπικής Δράσης Αλιείας (ΟΤΔ Αλιείας).

V. Προτεινόμενες δράσεις στο πλαίσιο της Π5: Αύξηση Ενίσχυση της εμπορίας και μεταποίησης

- Αναζήτηση νέων αγορών και βελτίωση των όρων διάθεσης στην αγορά προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας,
- Στήριξη σχεδίων παραγωγής και εμπορίας οργανώσεων παραγωγών,
- Δράσεις μεταποίησης προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας όπως αυτά που:
  - συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ενέργειας ή τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας των αποβλήτων,
  - βελτιώνουν την ασφάλεια, την υγιεινή, την υγεία και τις συνθήκες εργασίας,
  - οδηγούν στη δημιουργία νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, νέων ή βελτιωμένων διαδικασιών, ή νέων ή βελτιωμένων συστημάτων διαχείρισης και οργάνωσης.

VI. Σύνοψη

Η βιοποικιλότητα αποτελεί κοινό αγαθό και πολύτιμη παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές. Ζητούμενο είναι, ο πολύτιμος περιβαλλοντικός πλούτος της Δυτικής Μακεδονίας, να αναδειχτεί ως πολύτιμο φυσικό απόθεμα να τύχει αποτελεσματικής προστασίας και να αποτελέσει ισχυρό πλεονέκτημα για την ταυτότητα του τόπου και των προϊόντων, στην προσπάθεια ανάπτυξης της Περιφέρειας.

Σ' αυτή την κατεύθυνση η διατήρηση των αυτόχθονων φυλών ζώων, μπορεί να αποτελέσει ασπίδα προστασίας στο Π.Ο.Π. προϊόν της Φέτας, απέναντι στους κινδύνους και απειλές που διατρέχει λόγω των Συμφωνιών Ελεύθερου Εμπορίου CETA & TTIP.

Επιπλέον πολύ μεγάλη πρόκληση για την αναπτυξιακή προοπτική της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, αποτελεί η σύνδεση της πολιτικής διατήρησης της βιοποικιλότητας με την ποιότητα των παραγόμενων τοπικών προϊόντων, και η ενσωμάτωση των θετικών περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων και του θετικού αντίκτυπου από την επιλογή της εν λόγω πολιτικής, μέσω της καθιέρωσης και της επαρκούς προβολής **“Εμπορικού Σήματος Ποιότητας και Τόπου Προελεύσεως”** για τα προϊόντα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

Το παραπάνω σε συνδυασμό με την τάση για κατανάλωση προϊόντων "Περιοχής καλλιέργειας και παραγωγής" καθώς και με την ισχυρή σχέση που διαμορφώνεται μεταξύ της ποιότητας και των τοπικιστικών αντιλήψεων, θα προσδώσει αναγνωρισιμότητα και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στα προϊόντα.

Επιπλέον, λαμβάνοντας υπ' όψη την εξάρτηση μεταξύ ποιότητας περιβάλλοντος κ τουρισμού, η περιφερειακή πολιτική για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, θα συμβάλλει στην πολιτιστική αυθεντικότητα του τόπου και σε συνακόλουθη αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

Δράση προτεραιότητας:

Η ενσωμάτωση των θετικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και του θετικού αντίκτυπου από την επιλογή της πολιτικής διατήρησης της βιοποικιλότητας, μέσω της καθιέρωσης και επαρκούς τουριστικής προβολής **“Εμπορικού Σήματος Ποιότητας και Τόπου Προελεύσεως”** για τα προϊόντα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

VII. Προτεινόμενες δράσεις

Για την ανάπτυξη και εφαρμογή της Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας προτείνεται να συμπεριληφθούν οι παρακάτω ενδεικτικές δράσεις:

1. Δράσεις ενημέρωσης και ενθάρρυνσης της ένταξης όσο το δυνατόν περισσότερων εκτάσεων σε μέτρα με περιβαλλοντικό αντίκτυπο, όπως είναι η ομάδα των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων του Π.Α.Α. 2014-2020.
2. Η εκπόνηση και υιοθέτηση ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης ζωικού και φυτικού κεφαλαίου.
3. Η ενίσχυση των μηχανισμών πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών (δασικές πυρκαγιές ζημιές λόγω ασθeneιών).
4. Ενίσχυση χρήσης συμβουλευτικών υπηρεσιών στο γεωργικό τομέα.
5. Στήριξη για επενδύσεις ενσωμάτωσης διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών στην μεταποίηση - εμπορία ή/και την ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων.
6. Ενίσχυση μη παραγωγικών επενδύσεων που συνδέονται με την επίτευξη γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών στόχων.
7. Εκπόνηση θεματικών σχεδίων διαχείρισης για τον τομέα της γεωργίας σε προστατευόμενες περιοχές.
8. Ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς των αγροτικών περιοχών.
9. Επενδύσεις σε εξοπλισμό επί του σκάφους που στοχεύουν στη μείωση της εκπομπής ρύπων ή αερίων του θερμοκηπίου και στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των αλιευτικών σκαφών
10. Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και συμπράξεων μεταξύ επιστημόνων και αλιέων.
11. Προστασία της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας εσωτερικών υδάτων.
12. Επενδύσεις επί του σκάφους για την ανάπτυξη συμπληρωματικών δραστηριοτήτων εκτός της αλιείας, όπως περιβαλλοντικές υπηρεσίες, εκπαιδευτικές δραστηριότητες ή τουρισμός.
13. Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών τεχνικού, επιστημονικού, νομικού ή οικονομικού χαρακτήρα σε εκμεταλλεύσεις υδατοκαλλιέργειας.

14. Υδατοκαλλιέργεια που παρέχει περιβαλλοντικές υπηρεσίες όπως μεθόδους συμβατές με συγκεκριμένες περιβαλλοντικές ανάγκες υποκείμενες σε ειδικές απαιτήσεις διαχείρισης, μορφές εκτατικής υδατοκαλλιέργειας κλπ.
15. Κατάρτιση και ανταλλαγή, και ανάμεσα στα κράτη μέλη, προσωπικού επιφορτισμένου με την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την επιτήρηση αλιευτικών δραστηριοτήτων.
16. Ενέργειες διάδοσης βέλτιστων πρακτικών μέσω της διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας.
17. Ενέργειες για την οργάνωση και αποτελεσματική λειτουργία των Ομάδων Τοπικής Δράσης Αλιείας (ΟΤΔ Αλιείας).
18. Αναζήτηση νέων αγορών και βελτίωση των όρων διάθεσης στην αγορά προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας,
19. Στήριξη σχεδίων παραγωγής και εμπορίας οργανώσεων παραγωγών.
20. Δράσεις μεταποίησης προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
21. Δράση ενσωμάτωσης των θετικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και του θετικού αντίκτυπου από την επιλογή της πολιτικής διατήρησης της βιοποικιλότητας, μέσω της καθιέρωσης και επαρκούς τουριστικής προβολής “Εμπορικού Σήματος Ποιότητας και Τόπου Προελεύσεως” για τα προϊόντα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.